

SKANSKA.

Jätten bland svenska byggjättar, med miljardomsättning i flera världsdelar. Deras uppträdande påverkar inte bara synen på företaget i sig. Det påverkar bilden av Sverige som land.

Nu granskar Byggnadsarbetaren vad Skanska står för utanför Sveriges gränser.

VÅRA REPORTRAR RESTE under våren ut i världen och mötte arbetare som berättar att Skanska svartlistat dem sedan de försökt hävda sin rätt eller ifrågasatt byggsäkerhet. Svartlistningen har i åratal hindrat dem från att utöva sitt yrke. I Peru slåss fyra fattiga män för upprättelse gentemot sin förra arbetsgivare: Skanska.

KANSKE HOPPADES DU som jobbar under Skanskas varumärke här hemma, att din arbetsgivare trots allt försöker vara lite bättre än andra globala företagsjättar. Ett hopp om någon slags ”svensk moral” som följer med ut i världen.

Efter att du läst kommande 18 sidor, är risken stor att din förhoppning har grusats. ▶

SANNINGEN BAKOM SKANSKA

JOHN SPILLANE, ELEKTRIKER

SVARTLISTAD

■ **I akten hos The consulting association:** Skanska förde 2003 in information från en underentreprenör i John Spillanes akt, om att han gått till arbetsrättslig domstol tillsammans med en annan person. I övrigt innehöll akten några noteringar där andra företag kallade honom sådant som bråkmakare, samt noteringar om att han nekats jobb efter att arbetsgivare kollat svartlistningsregistret.

■ **Följder av svartlistningen enligt John Spillane:** Han har beräknat inkomstförluster till ungefär två miljoner kronor. Han kräver nu ersättning i domstol.

■ **Skulle vilja fråga Skanskas högsta chef:** Hur han känner inför att förstöra människors liv.

Inkomstförluster på cirka två miljoner kronor.

Märkta för livet

2009 avslöjades att **stora byggföretag registrerade arbetare** i Storbritannien på grund av deras åsikter. Nu, fyra år senare, börjar omfattningen av skandalen bli genomlyst. I centrum: **Skanska som kollade 66 000 arbetare** på fem år. I nya förhör under ed med engelska myndigheter, påstår Skanska fortfarande att registret användes för undvika säkerhetsrisker. Arbetare som vi träffat **visar registerutdrag** med ett helt annat innehåll.

TEXT: JENNY BERGGREN FOTO: MORTEN RAKKE, JENNY BERGGREN, COLOURBOX

LONDON. 00-TALET.

Efter halvårslånga perioder utan arbete gnager det inombords. Kieran McGurran börjar ifrågasätta sig själv. Frun undrar om han verkligen anstränger sig. Andra elektriker får ju jobb. Kollegor drar in 30 000 till 35 000 pund om året medan Kieran McGurran inte ens skrapar ihop 10 000.

Men visst anstränger han sig. På en dag kan han ringa trettio till fyrtio jobbsökarsamtal. Förmedlingar tar namn och försäkringsnummer, lovar att återkomma om ett jobb. Men återkommer aldrig. Tjugo års erfarenhet verkar plötsligt ha förlorat sitt värde.

När det här börjar vet inte Kieran McGurran att John Spillane sitter i en annan del av London och lämnar sitt försäkringsnummer till förmedlingar som heller aldrig hörs av igen. Flickvännen vill resa, men John Spillane tjänar inga semesterpengar. Situationen är ny och underlig, i trettio år har han försörjt sig som elektriker utan problem.

En tredje elektriker, Victor Williams, tvingas samtidigt prioritera bort familjesemestrar och golf. På flera jobb får han efter en kort tid en klapp på axeln och beskedet "vi måste låta dig gå". Han förstår inte. Han tycker inte att han är en sämre yrkesman än någon annan.

Det är som att en osynlig hand sveper över branschen och lyfter ut vissa personer. Människor som jobbat i decennier får skuldsätta sig eller gå till socialen för att kunna ge barnen mat, mitt under byggboomar. Det snackas om att arbetare svartlistas. Våra huvudpersoner lyssnar först inte på det örat. I vilket fall rör det inte dem, de är ju inga bråkstakar.

Men ryktet ska visa sig stämma i en omfattning de aldrig kunde ana.

ETT PAR TIMMAR nordväst om London ligger staden Droitwich, känd för sina salttillgångar. Samtidigt som

Byggnadsarbetarens reporter Jenny Berggren träffar John Spillane som svartlistats i Storbritannien.

stressen växer inom männen ovan sitter den gamle småskoleläroaren Ian Kerr här och sorterar uppgifter om flera tusen byggnadsarbetare. Sedan 1993 jobbar han för svartlistningsorganisationen The consulting association. Han anlätades direkt när byggföretag, i det tysta, startade verksamheten.

En rad av Storbritanniens byggjättar informerar Ian Kerr när en arbetare exempelvis bestrider ett avsked eller uppfattas som en "bråkstake". Han för in informationen i personliga akter. Där finns även uppgifter från hans tidigare jobb på The economic league, som också kartlade arbetare. Hans information går decennier bakåt i tiden.

Innan företagen anlitar arbetare kollar de med Ian Kerr om personerna finns i registret.

DEN ANDRA MARS 2009 knackar ICO, den brittiska datainspektionen, på med en fullmakt för att söka igenom Ian Kerrs kontor. De hittar uppgifter om 3 213 personer och en förteckning över ett fyrtiotal företag som har använt tjänsten.

Man kan tänka sig att avslöjandet skulle väcka ilska. Men elektrikererna som vi träffar i London fyra år senare pratar om lättnad. ▶

” Vi har en väldigt god relation med fackförbunden och en av de första sakerna jag gjorde när jag uppmärksammades på det här var att ringa Ucatt för att prata med dem, för vi var naturligtvis väldigt bekymrade.”

SKANSKACHEFEN HARVEY FRANCIS I VITNESMÅL I PARLAMENTET I MARS

3252
= SKANSKA

Koden 3252 betyder "Skanska" i akterna hos The consulting association. Företagsnamnen skrevs inte ut. Den som har den här siffran i sin akt har fått information inför av Skanska eller har blivit kollad av företaget inför anställning.

– Allt föll på plats, säger Victor Williams.
– Jag tror att eufori är det rätta ordet, säger John Spillane.

Nu fick Victor Williams och Kieran McGurran förklaringar på det underliga som hände dem 2002 och 2003. Via bemanningsföretag sökte de jobb på samma stora Skanskaprojekt; renoveringen av försvarsdepartementet. De fyllde i papper för en statlig säkerhetskontroll. När kollegorna fick svar och började jobba fick de inte komma med. De ringde, skrev brev, hade kompisar på bygget som ställde frågor. Men fick inga riktiga förklaringar.

VI TRÄFFAR VICTOR WILLIAMS på fiket i det brittiska parlamentet, ett stenkast från försvarsdepartementet. Han vecklar ut en kopia av sin akt från The consulting association mellan kaffekopparna. Där står att företag 3252 inte anställt honom efter att ha fått uppgifter ur akten. Kieran McGurrans akt har en likadan notering.

3252 står för Skanska, företagsnamnen kodades i akterna. De båda elektrikerna fastnade alltså inte i någon statlig säkerhetskontroll. Allt tyder på att Skanska satte stopp för dem efter att ha kollat med Ian Kerr.

SÅ VAD FICK SKANSKA veta av Ian Kerr? Victor Williams akt börjar 1985. Då noterades att han, tillsammans med andra, var en politiskt motiverad bråkstake. Självsäger han att han var med i facket på bygget, att han höll ett öga på säkerheten.

– Alla pratar om hur viktig säkerheten är, men i verkligheten svartlistas man, säger han.

Två personer i veckan dör i brittiska byggolyckor.

Enligt facket och personer som tagit del av The consulting associations register svartlistades många efter att ha lyft just säkerhetsfrågor.

För Kieran McGurran verkar det ha räckt med att gå med i fackklubben. Han berättar om ett bygge där arbetarna organiserade sig då det blev diskussion om villkoren. Hösten 2002 fick åtta av dem sparken. De bestred avskedet. Det underliga är att Skanska har rapporterat in detta till Ian Kerr, företaget fanns inte på bygget där det hände. De kan ha fått uppgifterna från det berörda företaget som var underentreprenör åt dem på andra projekt. Skanska tycks alltså ha registrerat rena andrahandsuppgifter.

I John Spillanes akt har Skanska 2003 rapporterat att han var kompanjon med en annan, namngiven, person. Det står att de drivit en arbetsrättslig tvist tillsammans. Han säger själv att han fick sparken från Skanskas underentreprenör efter att ha försvarat en facklig företrädare som trakasserades.

Byggnadsarbetaren har, utöver de här fallen, sett utdrag ur ytterligare nio akter som visar att Skanska inte anställt personer efter att ha kollat med The consulting association.

NÄR VICTOR WILLIAMS slår sig ner på fiket i parlamentet kommer han från åhörarpåset på ett förhör i en parlamentarisk kommitté som utreder svartlistningen. Först nu, 2013, börjar historien rullas upp på allvar, mycket tack vare kommittén. Den jobbar egentligen med skotska angelägenheter, men den här utredningen har svällt.

Ian Kerr, som skötte registret, vittnade inför kommittén i höstas. Han sa då att Skanska gjorde ovanligt hårda bedömningar när de fick träff på en person i registret. Han lämnade också in handlingar

VICTOR WILLIAMS, ELEKTRIKER

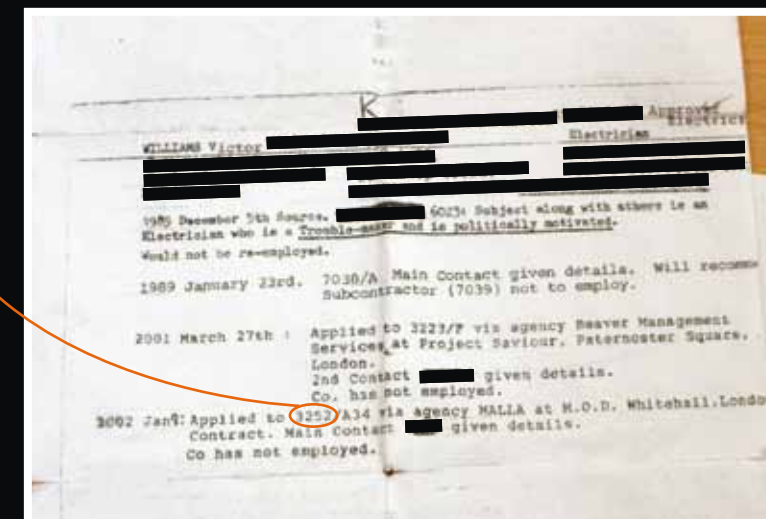
SVARTLISTAD

■ **I akten hos The consulting association:** Skanska kollade honom 2002, det står noterat att de nekade honom att jobba på ett stort projekt efter den kollen. Fler noteringar finns om företag som nekat honom jobb. Besluten verkar vara baserade på en notering från 1985, då ett annat företags påstående om att han var "bråkstake och politiskt motiverad" inledde hans akt.

■ **Följder av svartlistningen enligt Victor Williams:** Han har beräknat inkomstförluster till ungefär en miljon kronor. Han kräver nu ersättning i domstol.

”Sökte till 3252 ... Företaget har inte anställt.”

UTDRAG UR AKTEN
Victor Williams har en kopia av sin akt från The consulting association. Där står att företag 3252, alltså Skanska, inte anställt honom efter att ha fått uppgifter ur akten.

Svartlistning av byggnadsarbetare – så här gick det till

■ Chefer på medlemsföretagen faxade listor på personer som de planerade att anställa eller ta in via underentreprenörer till Ian Kerr på The consulting association. På Skanska använde sju till åtta av tolv enheter tjänsten, de lokala personalcheferna faxade listor som de fått från byggena.

■ Ian Kerr kollade listorna mot sitt register. När han fick träff gav han inte informationen om enskilda personer direkt till den som

faxat, utan han vände sig till en central kontaktperson på företaget. På Skanska var detta en av de högsta HR-cheferna. Han meddelade i sin tur lokala chefer om han ansåg att någon inte skulle släppas in på bygget. Samtidigt uppger Skanskaledningen i dag att den övriga ledningen inte kände till vad som pågick.

■ Företagen hörde också av sig till Ian Kerr då de hade information att föra in i registret,

då skrevs deras uppgifter in med en kodad källhänvisning bestående av en sifferkod för företaget och initialer för kontaktpersonen.

■ Företagen betalade ungefär 3 000 pund om året för medlemskap och 2,20 pund per kollat namn.

Källor: Vittnesmålen som Ian Kerr från The consulting association och Harvey Francis från Skanska gett i utredningen om svartlistning.

” Skanska har bett om ursäkt, men det är tomma ord när människor har förlorat sitt levebröd genom svartlistningsskandalen. Om företag som Skanska är uppriktigt ledsna skulle de skapa en fond så att offren för svartlistningen kan kompenseras.”

STEVE MURPHY, GENERALSEKRETERARE FÖR BYGGFACKET UCATT I KOMMENTAR TILL BYGGNADSARBETAREN

Skanska ...

... **VAR DET** företag som betalade mest pengar till svartlistningsorganisationen The consulting association under tre av de sista fem åren som verksamheten var i gång. Räkner man ihop de fem åren så var Skanska störst, med inbetalningar på sammanlagt 1,4 miljoner kronor i dagens valutakurs.

... **GÖR SJÄLVA** uppskattningen att de kollade ungefär 66 000 personer under de fem sista åren.

... **HADE ORDFÖRANDE-POSTEN** i The consulting association 2002–2003.

... **HAR AV** Ian och Mary Kerr, som administrerade registret, pekats ut som ett av två företag som var extra hårda i sina bedömningar.

... **HÄVDADE FÖRST** att de endast kollat upp arbetare i registret, inte fört in uppgifter. Det har visat sig felaktigt.

... **HAR HITTILLS** inte på något sätt straffats för sitt agerande.

... **ANKLAGAS FÖR** att vara inblandade i ett svartlistningsfall efter att The consulting association stängdes ner 2009.

... **HAR ANVÄNT** sig av The consulting association på offentligt finansierade projekt såsom renoveringen av försvarsdepartementet. Skanskachefen Harvey Francis har uppgett att registret användes främst på projekt med hög risk och hög profil.

"Blacklisting ruins lives" (svartlistning förstör liv) står det på en stor banderoll under en demonstration mot svartlistning på Oxford street i London i början av februari.

... som visar att inget annat företag fakturerades på lika mycket pengar som Skanska under svartlistningens fem sista år. Enligt Harvey Francis, vice vd på Skanska i Storbritannien, kollade Skanska uppskattningsvis 66 000 arbetsökande mellan 2005 och 2009.

Harvey Francis vittnade själv inför kommittén i mars i år. Han påstod att syftet med kollarna var att undvika personer som exempelvis bröt mot säkerhetsregler eller hade missbruksproblem. Det är vad som har berättats för honom. Själv ska han inte ha känt till registret då det användes. Och han säger att han i efterhand bara läst ett enda utdrag.

Kommitténs ordförande ifrågasatte starkt Harvey Francis. Till skillnad från Skanskachefen har han gått igenom The consulting associations akter. Han såg tre noteringar om missbruk, i övrigt var folk främst registrerade för sådant som att ha påpekat säkerhetsbrister.

Ian Kerr har avlidit sedan sitt vittnesmål. Men hans fru, som också jobbade med registret, har upprepat hans uppgifter om Skanska.

– Balfour Beatty-företagen och Skanska var väldigt hårda. Om ett namn flaggades upp för dem anställde de inte, sa hon i en radiointervju i februari.

I väntan på en ursäkt och ekonomisk kompensation vill arbetarna och deras företrädare att företagen som deltagit i svartlistning ska bannlysas från offentliga kontrakt.

INGEN ANSVARIG HAR egentligen straffats. Ian Kerr dömdes att betala 5 000 pund för att registret inte anmälts till datainspektionen. Företaget Sir Robert McAlpine betalade böterna.

Fjorton företag fick förelägganden om att sluta använda registret, annars kunde de straffas. Skanska fick inget sådant. Företrädare för byggfacket Ucat lyfte fram det som särskilt provocerande då de vittnade inför kommittén; att "branschens största svartlistare" inte ens fick den reprimanden.

KIERAN MCGURRAN, ELEKTRIKER

SVARTLISTAD

■ **I akten hos The consulting association:** Skanska förde 2003 in den första uppgiften i akten, Kieran McGurran var då en av åtta arbetare som hävdade att de blivit felaktigt avskedade. Skanska var inte inblandade utan måste ha fått uppgifterna från en tredje part. Noterat finns dessutom att Skanska senare kollat akten och nekat Kieran McGurran jobb.

■ **Följder av svartlistningen enligt Kieran McGurran:** Han har räknat ut att han var utan jobb i 190 veckor mellan första januari 2003 och sista december 2012.

■ **Skulle vilja fråga Skanskas högsta chef:** Hur kunde det hända? Vad väcker det i dig att höra om hur jag nekats två års jobb på ett Skanska-projekt utan annan anledning än att jag var med i facket? Hur kan du rättfärdiga det?

Kieran McGurran var utan jobb i 190 veckor.

Arbetare har var för sig drivit processer mot företag som svartlistat dem, men preskriptionstider och indirekta anställningsförhållanden har gjort den vägen tröstlös. Just nu prövas andra rättsliga vägar. Bland annat har 86 arbetare stämt företaget Sir Robert McAlpine för konspiration. McAlpine ställs då till svars även för vad andra företag gjort inom ramen för The consulting association. Skanskachefen Harvey Francis säger till Byggnadsarbetaren att Skanska räknar med att också dras in i den processen.

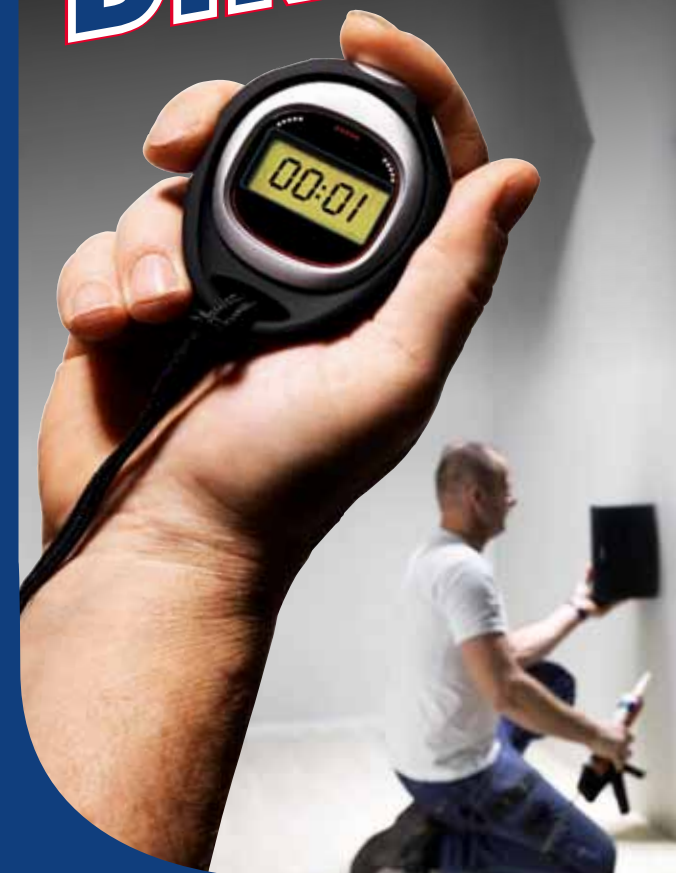
Alla du mött i texten står bakom stämningen. De har organiserat sig i nätverket The blacklist support group.

Både den gruppen och fackliga organisationer kräver, särskilt efter uppgifter om att polis och säkerhetstjänst kan ha varit insyltade i svartlistningen, en mer omfattande statlig utredning. De delar dessutom en övertygelse om att problemet inte upphört.

– Jag är säker på att svartlistning fortfarande används, sa Ucatts generalsekreterare Steve Murphy till kommittén i höstas. ▶

Bostik

LIMMET SOM HUGGER DIREKT

MAXI BOND X-TREME
EXTREMT ANVÄNDBART MONTERINGSLIM!

Med en greppstyrka på 210 ton/m² är Maxi Bond X-treme det ultimata monteringslimmet. Det fäster på, i princip, alla material och kan till och med appliceras under vatten.

Vi vet att du som hantverkare ställer höga krav på de produkter du använder i ditt arbete. Därför gör vi det också. I vårt breda sortiment av monteringslim hittar du en lösning för varje projekt och yta.

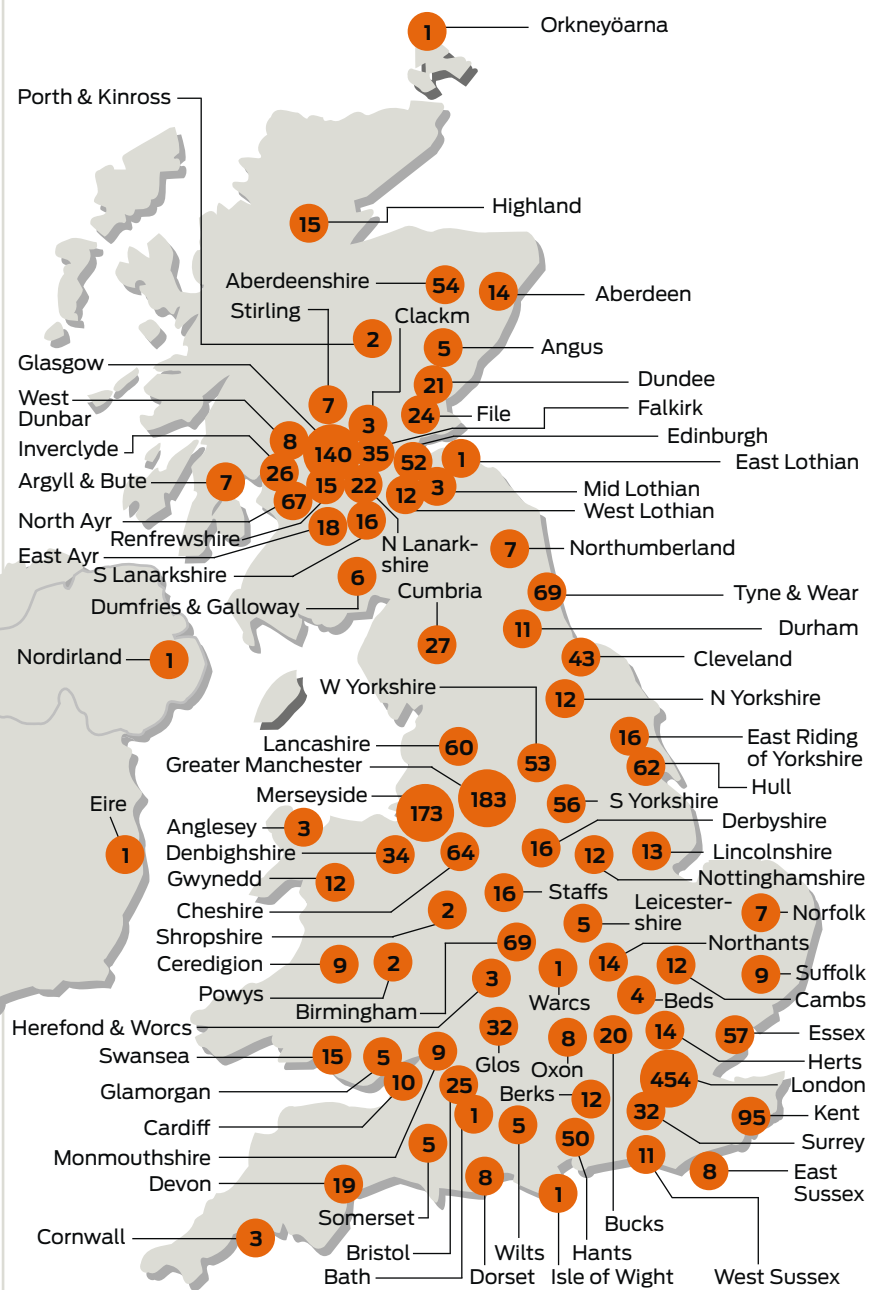
För mer information, besök www.bostik.se eller ring 042-19 50 00.

■ FIX & FOG ■ SPACKEL ■ LIM ■ FOG & TÄTNING

Karta: Svartlistade byggnadsarbetare i Storbritannien

Här finns 2554 av de drabbade.

3 213

Så många byggnadsarbetare har totalt blivit svartlistade i Storbritannien.

Press Association Graphic. Källa: GMB

FACKFÖRUNDET UNITE DRIVER ett nytt svartlistningsfall som ska upp i rätten. Det gäller elektrikern Frank Morris, som är säker på att han drabbats av svartlistning trots att han inte hade någon akt hos The consulting association. Den arbetslöse fyrbarnspappan flackar med blicken när privat-ekonomin kommer på tal.

Frank Morris.

– Jag vet inte vad jag ska göra. Rättsfallet gäller att han förra året fick gå från en arbetsplats där Skanska inte var inblandade. Men historien ska ha börjat på bygget av ett medicenter inför 2012 års olympiad. Där hade Skanska anlitat underentreprenören han jobbade för. Året var 2010. Det hade gått ett och ett halvt år sedan The consulting association avslöjades.

Enligt Frank Morris sa en chef att en kollega som fått sparken dykt upp på en lista över svartlistade. Frank Morris berättade det för den drabbade mannen, som tog upp det i en förhandling. Efter det säger Frank Morris att han trakasserades av chefer från såväl Skanska som underentreprenören han var anställd hos. Till sist fick han sparken och sedan har hans läge på arbetsmarknaden varit tufft. Skanska avfärdar bestämt anklagelserna.

– Det finns inget som tyder på att vi har svartlistat honom på något sätt, säger Harvey Francis.

” Jag kan inte jobba med något annat, det här är vad jag har gjort hela livet.”

JOHN SPILLANE ÄR DEN ENDA SOM FORTSÄTTER ATT SÖKA JOBB PÅ BYGGEN

HUR DET ÄN ÄR med svartlistning i dag så är historien inte avslutad för dem som hade akter hos The consulting association. I dag är Victor Williams ofrivillig pensionär. Kieran Mc Gurran har det senaste året varit sjukskriven för ångest som han sätter i samband med svartlistningen. Ett par andra arbetare som Byggnadsarbetaren pratat med har bytt bransch för att kunna försörja sig. Endast John Spillane söker nu jobb på byggen.

– Jag kan inte jobba med något annat, det här är vad jag har gjort hela livet, säger han. Men han har svårt att få napp.

Ingen av männen har fått någon ursäkt från Skanska. I väntan på en sådan och i väntan på ekonomisk kompensation vill arbetarna och deras företrädare att företagen som deltagit i svartlistning ska bannlysas från offentliga kontrakt. Men en vecka efter att Byggnadsarbetaren besökt London kommer ett pressmeddelande från Skanska. Företaget ska bygga en tunnelbanestation i London.

Kontraktet är värt 554 miljoner kronor. ♦

FLER FALL DÄR SKANSKA VARIT INBLANDAT

England 2008: LÅGLÖNESKANDAL

Sommaren 2008 avslöjades att arbetare på ett stort Skanskabygge fått ut några kronor i timmen i lön. De var anlitade via en underentreprenör på ett sjukhusbygge i Mansfield i England.

Byggfacket Ucatts dåvarande generalsekreterare Alan Ritchie sa i ett uttalande att det här var det värsta fallet Ucatt sett. Han kallade det "skandalöst" att det förekom på ett bygge som betalades med skattepengar.

Skanska var huvudentreprenör. Tolv arbetare från Litauen jobbade för en underentreprenör i andra ledet. Inkomsten drogs ner av att arbetsgivaren gjorde löneavdrag för bland annat hyra och verktyg. Åtminstone en av dem fick sedan ut knappt hundra kronor för 40 timmars arbete, andra tjänade marginellt mer.

– Vi är oroliga för hur de klarar att överleva, sa en annan arbetare på bygget till tidningen The Guardian.

När vi träffar Ucatts pressekreterare Barckley Sumner 2013 refererar han fortfarande till detta som det mest extrema lönedumpningsfallet som Ucatt haft. Han säger att arbetarna till sist fick betalt, men att Skanska reagerade långsamt på uppgifterna om de låga lönerna.

JENNY BERGGREN

USA 2011: BETALADE 125 MILJONER, SLAPP RÄTTEGÅNG

I USA kan myndigheter kräva att huvudentreprenörer på offentliga projekt anlitar en viss andel företag som ägs av personer ur minoritetsgrupper, eller av kvinnor. Skanska fyllde kvoten med hjälp av ett företag som i själva verket inte gjorde något arbete.

Enligt utredningen i USA anlidade huvudentreprenörer på stora, offentligt finansierade byggprojekt ett företag som egentligen inte gjorde jobbet. Kontrakten var till för att, på pappret, möta krav på att en viss del av byggprojekten skulle utföras av minoritetsägda företag.

Hösten 2011 dömdes de båda männen som drivit bluff företaget för bedrägeri. Straffet blev sex månader var med fotboja, två års skyddstillsyn och böter.

Skanska pekades ut som en stor användare av männens tjänster. Företaget slapp dock åtal. Det berodde på att Skanska gjorde en överenskommelse med åklagarmyndigheten i New York och gick med på att betala sammanlagt 125 miljoner kronor till berörda myndigheter.

– Vi har lärt oss en tuff läxa och vi uppmanar andra i branschen att också lära av detta, sa Richard Cavallaro, vd för Skanska USA Civil i ett pressmeddelande.

JENNY BERGGREN

Artiklar om fallet i USA där Skanska var inblandat.

Skandaler på offentliga projekt trots löften om hög moral

» När vi nu har tittat på de internationella sammanhang där Skanska hamnat i blåsväder finns det några röda trådar som löper genom historierna.

Hög svansföring gällande etik, stor omsättning på pengar och många offentliga kontrakt. Mot den bakgrunden såg vi goda skäl, eller rent av en skyldighet, att granska Skanskas internationella affärer närmare.

SKANSKA ÄR ETT AV världens största byggföretag. Det är Sveriges absolut största byggbolag, sett till den internationella marknaden. Och är man mycket stark måste man, som bekant, också vara mycket snäll. Det vet Skanska.

Företaget har en uppförandekod som slår fast bland annat att verksamheten bedrivs med hög integritet och moral. De finansiella målen kompletteras av fem nollvisioner, varav en gäller etiska oegentligheter och en gäller arbetsplatsolyckor.

Bilden av just de här värdena tycks ha varit etablerad även internationellt. På det brittiska byggfacket Ucat säger pressekreteraren Barckley Sumner att han inte blev förvånad när det avslöjades att svartlistning förekom i byggbranschen, däremot blev han förvånad över Skanskas centrala roll.

NÄR VI NU HAR tittat på just de internationella sammanhang där Skanska hamnat i blåsväder finns det några röda trådar som löper genom historierna.

Det har gång på gång rört sig om offentliga pengar. I Argentina har man mutat sig till offentliga projekt. I USA har man använt ett bluffföretag för att ge sken av att följa krav i offentliga upphandlingar. I England tycks svartlistningen, enligt Skanskas egna uppgifter, ha använts flitigast på projekt av offentlig karaktär. Skanska har gått vidare relativt oberörda efter att

ha samarbetat i myndighetsutredningar, samt lovat att lära sig en läxa internt. Det är också återkommande att man lägger ansvaret för det som hänt på enskilda chefer. Gällande svartlistningen hävdas att alla utom en i företagsledningen var ovetande om vad som hände.

SAMTIDIGT FINNS MISSNÖJET kvar bland arbetare som anser sig drabbade av Skanskas agerande, de har inte känslan av att företaget gjort rent hus. Arbetare i Storbritannien kräver att Skanska stängs ute från offentliga kontrakt tills de kompenserat svartlistade arbetare ekonomiskt. Arbetare i Peru stämmer Skanska med stora skadeståndskrav, de säger sig ha lämnats åt sitt öde efter att ha varit med om en kidnappning i anslutning till jobbet.

Läs mer om Latinamerika och om Skanskas svar på arbetarnas kritik på kommande sidor.

BJÖRN WENDELBORN BARR – reporter
JENNY BERGGREN – reporter

SKANSKAS KONTOR I VÄRLDEN

Argentina	Colombia	USA	Norge	Estland	Polen
Brasilien	Peru	Storbritannien	Danmark	Finland	Rumänien
Chile	Venezuela	Sverige	Tjeckien	Ungern	Slovakien

SKANSKA OM MORAL OCH UPPFÖRANDEKOD

Vi bedriver vår verksamhet med hög integritet och moral.”

Utdrag ur Skanskas uppförandekod, undertecknat av vd Johan Karlström

Arbetsgivaren får inte avskeda, trakassera, diskriminera eller på annat sätt kränka en anställd för att hon eller han är med i facket eller deltar i fackliga aktiviteter.”

Utdrag ur ILO:s konvention 98. Skanska är ett av de företag som har slutit ramavtal och förbundit sig att följa ILO:s konventioner globalt

Vi respekterar Förenta Nationernas Deklaration om mänskliga rättigheter och accepterar vårt ansvar att iaktta de rättigheter som gäller vårt agerande gentemot våra anställda och de samhällen där vi är verksamma. Detta innefattar aktiviteter som berör ursprungsbefolkningars rättigheter.”

Utdrag ur Skanskas uppförandekod, undertecknat av vd Johan Karlström

Till de finansiella målen läggs även kvalitativa mål – de fem nollvisionerna – som också är våra kärnvärden. Dessa mål är baserade på visionen att verksamheten ska bedrivas med:

- ✓ **NOLL FÖRLUSTPROJEKT** – förlustprojekt förstör både lönsamhet och kundrelationer.
- ✓ **NOLL ARBETSPLATSOLYCKOR** – genom att garantera säkerhet på och runt om byggarbetsplatserna för såväl medarbetare, underentreprenörer, leverantörer och allmänheten.
- ✓ **NOLL MILJÖINCIDENTER** – genom att utföra projekten på ett sätt som minimerar miljöpåverkan.
- ✓ **NOLL ETISKA OEGENTLIGHETER** – genom nolltolerans mot alla former av mutor och korruption.
- ✓ **NOLL DEFEKTER** – ger förbättrat slutresultat och ökad kundnöjdhet.”

Skanskas webbplats

SÅ BLEV SKANSKA ETT VÄRLDSFÖRETAG

<p>1887</p> <p>■ Aktiebolaget Skånska Cementgjuteriet grundas av Rudolf Fredrik Berg i hans källare i Limhamn, Skåne. Inledningsvis byggde företaget änglaavgjutningar i betong till kyrkor.</p>	<p>1900</p> <p>■ Skånska Cementgjuteriet har vuxit kraftigt sedan starten och är redan etablerat i Finland, Ryssland och Storbritannien.</p>	<p>1927</p> <p>■ Skånska Cementgjuteriet bygger Sveriges första asfaltväg i Borlänge.</p>	<p>1959</p> <p>■ Skånska Cementgjuteriet växer ännu mer internationellt. Företaget inleder verksamheter i både Afrika, Sydamerika och Asien.</p>	<p>1965</p> <p>■ Skånska Cement listas på Stockholmsbörsens A-lista. I dag ägs företaget främst av olika svenska pensionsföretag och investmentbolag.</p>	<p>1971</p> <p>■ Skånska Cement etablerar sig i USA. Under åren som följer vinner företaget allt större upphandlingar och mer prestigefyllda projekt.</p>	<p>1984</p> <p>■ I takt med ökande internationalisering byter Skånska Cementgjuteriet namn till Skanska.</p>	<p>2000</p> <p>■ Prestigeprojektet Öresundsbron står klart efter fem års arbete. Skanska har varit huvudentreprenör för arbetet med bron.</p>	<p>2001</p> <p>■ Skanska deltar i uppröjningsarbetet efter attacken mot World Trade Center i New York den elfte september. Sedan dess har företaget haft flera stora uppdrag i byggprojekten vid Ground Zero, som platsen kallas.</p>	<p>2010</p> <p>■ Skanska påbörjar bygget av Nya Karolinska sjukhuset i Stockholm. Bygget har kritiserats för brister i upphandlingen och för att prislappen är alldeles för hög.</p>	<p>2013</p> <p>■ I koncernens årsrapport för 2012 konstateras att Skanska har nästan 57 000 anställda runt om i världen. Intäkterna låg på 129,3 miljarder i koncernen och företaget gjorde ett resultat efter skatt på 2,86 miljarder. Resultatet låg på plus överallt utom i Latinamerika.</p>
---	---	--	---	--	--	---	--	--	---	---

Lämnade utan hjälp

För ett år sedan **kidnappades över 30 Skanska-arbetare** i Peru. Efter en mardrömsvecka i djungeln med skenavrättningar och matbrist släpptes de. **Skanska lovade stöd** att bearbeta arbetarnas minnen. Men Byggnadsarbetaren kan nu avslöja dokument som visar att Skanska **inte tänker ta något ansvar**. I stället har arbetarna tvingats stämma sin forna arbetsgivare till domstol för att få upprättelse.

TEXT: BJÖRN WENDELBOEN BARR FOTO: BJÖRN WENDELBOEN BARR, COLOURBOX

CESAR CUBA PARAVICINO

KIDNAPPAD

I JOBBET

■ Cesar Cuba Paravicino och 35 kollegor, de flesta av dem anställda av Skanska Peru, kidnappades av maoistgerillan Sendero Luminoso. ■ Gerillan genomförde skenavrättningar och ägnade sig åt psykisk misshandel. Högst en gång per dag fick de något att äta.

ADVOKATEN ALAN CABANILLAS knackar en på förhand bestämd ramsa på dörren till den lilla lägenheten i Breña, ett av Limas mer nergångna distrikt. Några sekunder senare öppnas dörren på glänt och hans vän och kollega Christian – som egentligen heter något annat – kikar ut. Redan när vi kliver över tröskeln viftar han avvärande med handen.

– Nej, nej. Du får inte ta några bilder på mig eller skriva ut mitt namn, då kan jag råka illa ut.

Man skulle kunna tro att de förbereder en rättsprocess mot narkotikasmugglare eller i alla fall högt uppsatta regeringstjänstemän, men så är inte fallet. Just nu ägnar de all sin vakna tid åt en stämning i mångmiljonklassen mot byggföretaget Skanska. På bordet inne i vardagsrummet ligger källan till all misstänksamhet: fyra tjocka mappar med läkarutlåtanden och vittnesmål.

– Vi är som en myra som slåss mot en elefant men om Gud vill så kommer vi att vinna, säger Christian.

KNAPPT ETT ÅR tidigare: natten till den 9 april 2012 i Kepashiato, en av Perus fattigaste och farligaste städer. Här, i gränslandet mellan Anderna och den väldiga Amazonasdjungeln finns det bara två sätt att tjäna pengar: coca o gas natural. Kokaodling eller naturgas.

Cesar Cuba Paravicino och hans 35 kollegor är här för det senare. De flesta av dem är anställda av Skanska Peru för underhållsarbete på den 54 mil långa gasledningen Camisea som slingrar sig som en orm genom landet.

Att byggnadsarbetarna precis har upplevt sin sista arbetsdag är det ingen som anar än.

Strax före gryningen stormade femton medlemmar av maoistgerillan Sendero Luminoso, ökända för sina grymma mord på Perus landsbygdsbefolkning, in på motellet Santa Rosa. Med automatkarbiner mot ryggarna tvingades Cesar och hans kollegor ut och upp på Skanskas bilar som stod parkerade utanför. Efter en halvtimmes färd stannade konvojen. Nu tog en veckas vandring vid i djungeln. Samtidigt överlämnades gerillans krav till Skanska och den peruanska regeringen: 10 miljoner dollar, vapen och dynamit.

FRÅN HOTELLET I LIMA ringer vi upp Cesar Cuba Paravicino som bor i staden Quillabamba, mer än ett dygns resa bort. På smattrande snabb spanska beskriver han skräckdygnen.

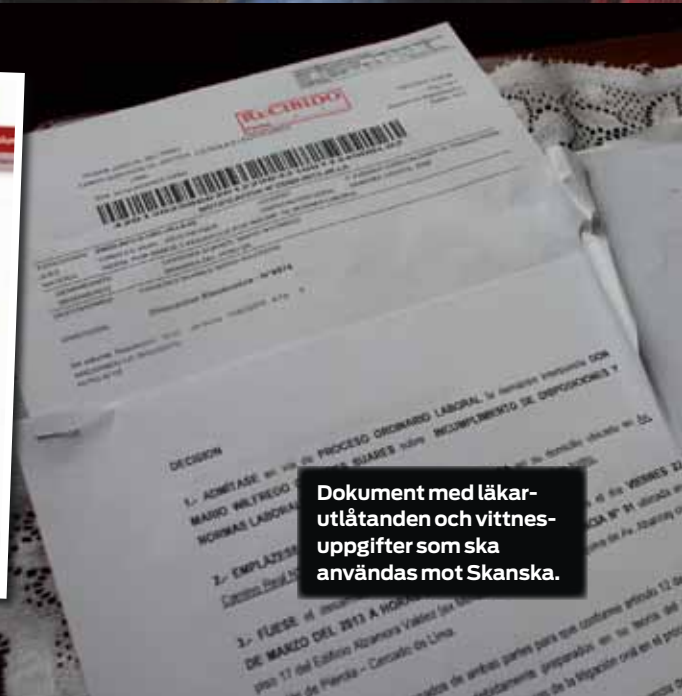
– Vi visste inte vad som skulle hända, om vi skulle dö eller bli frigivna. Jag tänkte hela tiden på min fru och mina barn, jag bad till Gud att det måtte gå bra, säger han.

Gerillan genomförde skenavrättningar och ägnade sig åt psykisk misshandel av sina fångar. Mat fick de högst en gång om dagen.

– Min hälsa är inte så bra längre. Min mage har påverkats och jag har fått vatten i lungorna, dessutom fick jag en hudsjukdom efter alla myggbett som jag fick, säger Cesar Cuba Paravicino.

Kidnappningen fick ett stort genomslag i både peruanska och utländska medier. Perus president Ollanta Humala satte in armén och reste själv till

Advokaten Alan Cabanillas hjälper fyra av arbetarna som kidnappades i Peru att stämna Skanska. Här sitter han tillsammans med tolken Ylva Famme.

” **Min hälsa är inte så bra längre. Min mage har påverkats och jag har fått vatten i lungorna, dessutom fick jag en hudsjukdom efter alla myggbett som jag fick.** ”

FÖRE DETTA SKANSKA-ANSTÄLLDE CESAR CUBA PARAVICINO OM SIN HÄLSA EFTER KIDNAPPNINGEN

Bilder på när arbetarna har släppts efter en vecka i djungeln.

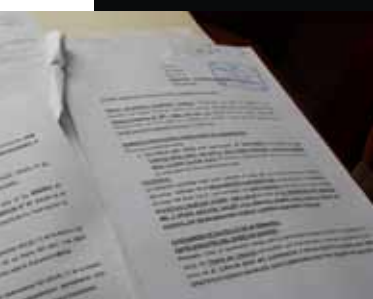
Dokument med läkarutlåtanden och vittnesuppgifter som ska användas mot Skanska.

Peru är ett land med stora sociala skillnader och mycket samman-
drabbningar mellan fack-
förbund och polis. Här
demonstrerar livsmedels-
arbetare utanför landets
arbetsministerium i Lima.

Skriftliga läkar-
utlåtanden om
Cesar efter
kidnappningen:

”Svårigheter att
svara mot sin
omgivning. Har
behov av att und-
vika sina minnen.
Rycker till när
han blir stressad.
Känslomässigt
befinner han sig
i ett tillstånd av
ångest och
aggressivitet.”

► Kepashiato för att övervaka händelseutvecklingen. En knapp vecka senare var krisen över, gerillan släppte självmant alla 36 i gisslan.

I Sverige kommenterade Skanskas pressansvarige Edvard Lind frisläppningen.

– Nu får vi se till att de får umgås med sina familjer och får stöd att bearbeta det som har hänt.

DET VAR BARA tomma ord, säger Alan Cabanillas och berättar om spelet efter att fotografernas kamera-blixtar slocknat.

– Tyvärr är det så att Peru är ett land där allt kan köpas och säljas, även rättvisan. Perus president åkte tillbaka till Lima och historien glömdes bort.

En efter en försvann de kidnappade arbetarna från Skanska. Deras kontrakt löpte ut och förlängdes inte. Fem månader efter kidnappningen stod alla 36 utan jobb.

Skanska påstår att man har gett psykologhjälp till arbetarna vid två tillfällen, något som Alan Cabanillas menar är en lögn.

– Det utlovades att de skulle få både ersättning och hjälp att behandla sina trauman när de släpptes. Men så fort mediebevakningen försvann var inte löftet värt något. Och arbetarna behöver fortfarande hjälp.

Ord står mot ord, men det som är helt klart är att om någon psykologhjälp erbjudits så har den varit otillräcklig. Två oberoende institut har kommit fram till att Cesar Cuba Paravicino fortfarande lider av svår posttraumatisk stress. Alan Cabanillas visar skriftliga läkarutlåtanden för Cesars mentala hälsa:

Svårigheter att svara mot sin omgivning. Har behov av att undvika sina minnen. Rycker till när han blir stressad. Känslomässigt befinner han sig i ett tillstånd av ångest och aggressivitet.

– Psykologerna som vi har pratat med säger att de här arbetarna är att betrakta som levande döda. De kommer kanske aldrig att kunna jobba igen, säger Alan Cabanillas.

NU HAR FYRA av arbetarna – de som har lyckats skrapa ihop till den avgift på knappt 900 kronor som krävs för att inleda en process – med Alan Cabanillas och Christians hjälp valt att stämna Skanska.

– Det här är orsakat av Skanskas oaktsamhet som inte har erbjudit arbetarna den säkerhet som krävs i området, säger Alan Cabanillas.

Men Skanska vägrar att kompensera arbetarna. I ett juridiskt dokument som Byggnadsarbetaren har kommit över förklarar företaget sin syn på saken. De lägger allt ansvar för det inträffade på gerillan Sendero Luminoso och inrikesministeriet som inte lyckats upprätthålla ordningen i Kepashiato. Punkt efter punkt av arbetarnas krav går igenom och smulas sönder. När man kommer till frågan om psykologhjälp påstår Skanska, trots de skriftliga läkarutlåtandena om posttraumatisk stress, att det inte finns några bevis på att arbetarna har men för livet. Andemeningen i den 29 sidor långa texten är glasklar: Skanska tänker inte ta något ansvar.

Alan är inte förvånad. I höstas bjöd han in företaget till en första förhandling som gällde ►

HÄNDELSE I LATINAMERIKA DÄR SKANSKA VARIT INBLANDAT

SKANSKAS VERKSAMHETSOMRÅDEN I LATINAMERIKA: Infrastruktursutveckling, bygg- verksamhet, anläggningsarbeten åt bland annat olje- och gasindustrin och gruvindustrin.
LÄNDER: Brasilien, Argentina, Peru, Chile, Colombia, Venezuela.
ANTAL ANSTÄLLDA 2012: över 11 000 personer.
INTÄKTER 2012: 8,2 miljarder kronor.
RÖRELSERESULTAT 2012: - 544 miljoner kronor.

ARGENTINA 2005

■ Den argentinska skattemyndigheten upptäckte att företaget Infiniti hade sålt bluffakturor till mer än 150 företag. Skanska var ett av dem. Mer än 30 miljoner kronor hade betalats ut från Skanska i form av bluffakturor. Pengarna har gått till att muta högt uppsatta argentinska tjänstemän för att vinna kontrakt på olika offentliga projekt.

■ Efter att Skanskas revisors dator beslagtogs hittades en ljudinspelning med en av de inblandade cheferna. Där berättade han att den tidigare vd:n för Skanska Latinamerika känt till mutorna och att pengarna hade gått till att vinna kontrakt på projekt i hela Latinamerika.

■ Sju av Skanskas högsta chefer i Latinamerika sparkades men utredningen om mutbrott och korruption är i dagsläget nedlagd.

Mutskandal i Argentina.

ARGENTINA 2010

■ På ett oljeraffineri i Punta Loyola sa Skanska upp 100 personer i augusti 2010. Nästan alla anställdes av andra bolag men två fackliga representanter blev utan jobb. Dessutom fick de inte den lagstadgade kompensation som de hade rätt till i samband med uppsägningen.

■ Tillsammans med sina tidigare kollegor ockuperade de oljeraffineriet i nästan två veckor tills Skanska gick med på en uppgörelse.

CHILE 2012

■ Ett hundratal Skanska-anställda protesterade mot låga löner och dåliga arbetsförhållanden genom att ockupera en del av motorvägen Antofagasta som löper genom Chile.
■ Protesterna stoppades av kravallutrustad polis som slog till med vattenkanoner och tårgas mot byggnadsarbetarna.

PERU 2004

■ Skanska har arbetat med anläggningsarbeten och teknisk specialistkompetens på Camisealedningen i Peru under flera år.

■ Sedan Camisea började leverera gas 2004 har Världsnaturfonden listat ett flertal problem med utbyggnaden: fisken i många vattendrag har minskat eller försvunnit, skogsavverkningen har ökat, föroreningar och utsläpp av naturgas har skett minst sex gånger, sjukdomsspridningen till ursprungsbefolkningen har ökat – dödligheten bland vissa ursprungsfolk ligger på onormalt höga nivåer.

■ WWF skriver också att företagen som är verksamma i Camisea-projektet bryter mot många lagar, bland annat om miljöskydd och människors rätt till mark, och att den peruanska regeringen saknar maktmedel för att se till att ordningen upprätthålls.

■ Bland annat ska Skanska ha dumpat latrinavfall och diesel i Napofloden i samband med ett pirbygge vilket har lett till att vattendragen förgiftades.
■ Engagemanget i oljeutvinningen i Amazonas ledde till att Skanska i maj 2008 dömdes för miljöbrott och brott mot ursprungsbefolkningars rättigheter i en symbolisk rättegång som hölls av organisationen PPT.

Sjukdomsspridningen har ökat.

psykologhjälp för tolv av de kidnappade arbetarna. Själva har de inte råd med någon behandling sedan de blivit arbetslösa.

– De brydde sig inte om våra krav. Skanskas representanter spände bara ögonen i mig och sa ”ni kan klaga hur mycket ni vill, vi kommer ändå att vinna i rätten”.

ENLIGT BÅDE Alan Cabanillas och hans kollega Christian vet företagen mycket väl hur farligt området runt Kepashiato är. Attacker från både gerillan och narkotikasmugglare har hört till vardagen de senaste åren. Men säkerhet kostar pengar och då är det mer kostnadseffektivt att offra några arbetare i stället, säger Christian. Cesar Cuba Paravicino bekräftar deras bild:

– Om jag hade vetat hur farligt det var i Kepashiato hade jag aldrig jobbat där. Aldrig. Skanska hade ingen säkerhet alls.

Efter den misslyckade förhandlingen har de valt att gå på full kollisionskurs med Skanska och kräver

nu, förutom psykologhjälpen, också ersättning för utebliven arbetsinkomst för resten av Cesars och hans kollegors liv. För Cesar, som hade en månadslön på 3 000 soles (cirka 7 500 kronor) när han jobbade på Skanska, innebär det ungefär två miljoner kronor i lönekrav. Ingen i Peru har tidigare vågat utmana de stora företagen på det här sättet, Alan Cabanillas och Christian har varit tvungna att titta på utländska rättsfall för att få vägledning.

– Kommer ni ihåg de chilenska gruvarbetarna som blev instängda efter ett ras för några år sedan? De fick över en miljon dollar per person som kompensation, säger Christian.

Borta i Quillabamba vågar inte Cesar Cuba Paravicino ta ut något i förskott, men innan han lägger på luren förklarar han att rättsprocessen är hans enda chans till överlevnad.

– Jag är praktiskt taget ruinerad nu och jag har en hel familj att försörja. Skanska har övergivit oss fullständigt. ♦

” Jag är praktiskt taget ruinerad nu och jag har en hel familj att försörja. Skanska har övergivit oss fullständigt.”

CESAR CUBA PARAVICINO

Olja och gas – en smutsig historia

Sjukdomar, missbruk och prostitution följer i gasledningen Camiseas spår. Men det är inte det enda kontroversiella projekt som Skanska har varit inblandat i. I Ecuador hjälpte företaget till med oljeutvinning i en nationalpark.

Julio Ibanez och hans kollega Isrrael Quise tar emot inne i ett kallt mötesrum på Aideseps kontor i distriktet La Victoria, Lima. De jobbar på Perus största organisation för ursprungsfolks rättigheter och håller just nu på att organisera en protestaktion för att stoppa utbyggnaden av Camisealedningen.

– Bygget av gasledningen har gett samma effekter som när spanjorerna kom hit på 1500-talet. Indianerna i djungeln smittas av mässling och andra sjukdomar av arbetarna och dör, säger Isrrael Quise som arbetar som antropolog.

HAN BERÄTTAR HUR gasledningen går rakt genom ett reservat med det svårut-

Isrrael Quise och Julio Ibanez möter Byggnadsarbetarens reporter på Aideseps kontor i Lima.

talade namnet Kugapakori-Nahua-Nanti där det fortfarande lever indianstammar som aldrig har varit i kontakt med civilisationen. Camisealedningen har lett till att folken i reservatet tvingats flytta på sig och på så sätt hamnat i krig med varandra om jaktmarker.

– Dessutom påverkas de grupper som lever nära gasledningen. Missbruk och prostitution är vad Camisea för med sig, säger Julio Ibanez.

LIKANDE KRITIK HAR förts fram mot ett annat projekt som Skanska har arbetat med: Oljeprospekteringen i Ecuadors nationalpark Yasuni i början av 2000-talet.

– Det som pågår längs Camisea och det som hände i Yasuni är ett långsamt folkmord. Även om huvudansvaret ligger på respektive regering är alla företag som väljer att arbeta med de här projekten medskyldiga, även Skanska, säger Julio Ibanez.

BJÖRN WENDELBOERN BARR

Tema Tak

Det är skillnad på tak och tak. Helheten tar vi hand om.

Woody är den bästa vägen till ett riktigt lyckat takprojekt. Med vår kunskap och effektiva logistik erbjuder vi helhetslösningar som ger dig ett perfekt resultat.

Allt under ett tak

Vi har takprodukterna som gör ditt projekt enkelt och säkert enligt konstens alla regler. Självklart är alla våra produkter från marknadens ledande aktörer.

Välkommen in!

Plannja Flex

Flexibel och hanterbar takpanna för nordiskt klimat.

Plannja takavvattning

Komplett takavvattnings-sortiment för alla projekt.

Plannja

Plannja

Lokala avvikelser kan förekomma.

Woody
BYGGHANDEL

woody.se

Lite proffsigare helt enkelt!

Skanska: "Det är ju beklagligt"

VERONICA RÖRSGÅRD, HR-DIREKTÖR PÅ SKANSKA, SVARAR PÅ KRITIKEN

TEXT: JENNY BERGGREN, BJÖRN WENDELBORN BARR FOTO: ANNA-LENA MATTSSON

Frågor om svartlistningen i Storbritannien

Har ni några planer på att ekonomiskt kompensera de arbetare som har Skanska i sina akter?

– Nu vet vi ju inte om det finns personer som drabbats eller hur de drabbats. Utan där säger vi att om man upplever att man på något vis har drabbats av det sätt som Skanska har agerat på och har bevis för det så kan man vända sig till Skanska.

Det är ju fyra år sedan det här avslöjades. Du säger att ni tagit kraftiga tag, utrett internt och med myndigheter. Vet ni ändå inte om det finns personer som har drabbats?

– Det är ingen som har vänt sig till Skanska med krav så här långt. Jag har träffat personer som har Skanska i sina akter. De håller Skanska ansvariga för att de anser sig ha förlorat inkomster och än i dag har svårt att försörja sig. Det är en typ av historier som ni måste

ha stött på tidigare. Eller?

– Så vitt jag vet är det ingen som har vänt sig till oss, men är det så är det ju beklagligt. Kan de visa att vi har bidragit till och har bevis för att vi har liksom åsamkat dem problem att fortsätta på arbetsmarknaden, då får de vända sig till Skanska.

Har ni riktat er ut till de här arbetarna med någon tydlig ursäkt från Skanska?

– Nej, det har vi inte gjort så vitt jag vet. Nu pågår ju den här utredningen i The Scottish Affairs Select Committee så vi följer ju den. Sedan får vi agera

"Kan de visa att vi har bidragit till och har bevis för att vi har liksom åsamkat dem problem att fortsätta på arbetsmarknaden, då får de vända sig till Skanska."

utifrån var den landar.

Finns det någon risk att det här pågår på något håll i Skanska i dag?

– Nej. Det har jag väldigt svårt att tänka mig. Vi har varit oerhört tydliga. Så vitt vi vet, absolut inte.

I England finns anklagelser om att Skanska har varit inblandat i alla fall i ett svartlistningsfall, gällande elektrikern Frank Morris, efter att The consulting association stängdes ner. Känner du till det?

– Nej, det gör jag inte.

Det har varit ganska uppmärksammat i England, är det inte bekymmersamt att du inte hört talas om den historien?

– Det har jag tyvärr inte. **Vad tänker du om det? Att det cirkulerar en sån historia i England?**

– Det är ju beklagligt och där får jag ta reda på fakta naturligtvis, eftersom jag inte har det.

Fotnot: Efter intervjun får Byggnadsarbetaren mejl från Skanskas presschef Edvard Lind. Han påpekar att Harvey Francis, vice vd på Skanska i Storbritannien, framförde en ursäkt inför The Scottish Affairs Committee. Detta var i mars

i år, fyra år efter avslöjandet och inför en kommitté i parlamentet. Enligt Lind finns det juridiska hinder för en offentlig ursäkt riktad till arbetarna. I mejlet hävdar han också att Skanska inte har någon koppling till fallet med Frank Morris.

Frågor om hanteringen efter kidnappningen i Peru

Vet du hur många terapi-tillfällen som ni har erbjudit arbetarna?

– Nej, det vet jag inte. Jag vet att det var direkt efter och sen lite senare efter råd från dem som är specialister på den här typen av krishantering. **Här är Skanska Perus in-laga till rätten och här är**

det tydligt att ni erbjuder terapihjälp vid två tillfällen. Tror du att det räcker?

– Nu är det fyra personer som för en talan mot Skanska och de är erbjudna ytterligare terapi för att kunna återgå till arbete. Så jag kan inte svara, men man kan tolka det som att de andra upplever som att de har fått tillräckligt stöd.

Ni påstår att ni har erbjudit de här fyra arbetarna mer

psykologhjälp. Hur vet ni att de andra arbetarna inte har samma behov?

– Det vet vi inte. Det verkar inte som att de har riktat det behovet mot oss så vitt jag känner till.

Men ni har ingen kontakt med dem och vet inte hur de mår?

– Jag kan inte svara på det. Inte så vitt jag vet.

Ni friställer er från ansvar för de här personerna. Är

Byggnadsarbetarens reportrar

Björn Wendelborn Barr och Jenny Berggren ställer frågor till Skanskas HR-direktör Veronica Rörsgård.

det att bedriva verksamheten med hög moral och integritet som det står i er uppförandekod?

– Den information som vi har fått är att de har erbjudit dem mer stöd i form av terapi.

Men du verkar inte veta hur mycket eller i vilken form.

– Nej, det vet jag inte exakt. Det vet jag inte. **Era jurister går in med en**

extremt avvisande ton mot arbetarnas ersättningskrav.

– Ja. **Varför är det så?**

– Vi kommer att avvakta hur det juridiska utfallet blir och följa det så klart.

Jo, men nu tänker jag på

"Nu är det fyra personer som för en talan mot Skanska och de är erbjudna ytterligare terapi för att kunna återgå till arbete."

varför juristerna har valt att vara så negativt inställda till ersättningskravet.

– Ja, det kan jag liksom inte uttala mig om. Nu får alla fakta komma på bordet och utifrån det beslutet kommer vi så klart att agera efter det.

Gasledningen Camisea tvingar okontaktade ursprungsfolk att lämna sina områden. Vi har pratat med en antropolog som säger att människor som lever i närheten tvingas in i missbruk och prostitution. Är det här någonting som ni vill förknippas med?

– Nej, det är naturligtvis inget vi vill förknippas med och ingenting som är förenligt med

Här är fyra frågor som berörda arbetare har velat ställa till Skanskas vd, Johan Karlström. Frågor som vi har lämnat vidare men inte fått svar på.

■ **Hur kunde det här hända?**

Syftar på Skanskas flitiga användande av The consulting association.

■ **Vad väcker det i dig att höra om hur jag nekats två års jobb utan annan anledning än att jag var med i facket?**

Frågan ställs av en man som nekades två års jobb på ett stort Skanskaprojekt efter att företaget kollat med The consulting association.

■ **Varför har ni inte bett om ursäkt?**

■ **Varför har ni inte kompenserat de drabbade?**

våra värderingar eller vår code of conduct.

Men hur kommer det sig då att ni gång på gång går in i projekt som får väldigt skarp kritik från miljö- och arbetstagarorganisationer?

– I Camiseaprojektet så bedömdes det projektet specifikt som okej. Men att sen helheten förknippas med något väldigt negativt är beklagligt.